

95-12
487623

ANUL I. - No. 1

10 LEI EXEMPLARUL

1 OCTOMBRIE 1928

In acest număr : „Teatru și Cinematograf“ de MATEI ROUSSOU

ECRANUL

REVISTĂ CINEMATOGRAFICĂ ILUSTRATĂ. - REDACȚIA ȘI AD-ȚIA: Str. Armeană 18

BRIGITTE HELM

Celebra vedetă germană, interpreta filmelor „Metropolis“, „Alraune“ și „Banii“

Photo „UFA“

TEATRUL CINEMA SIDOLI

COMPLECT RENOVAT VA PUTEA RIVALIZA CU CELE MAI SOMPTUOASE CINEMATOGRAFE DIN OCCIDENT.

S U M A R U L :

TEATRU ȘI CINEMATOGRAF	MATEI ROUSSOU
CIRCUL	M. ARIEL
IVAN ILICI MOSJOUKINE	P. CORNEL
VIATA MEA	BRIGITTE HELM
CINEMATOGRAFUL LA PARIS	MILTON LEHRER
«ECRANUL» ȘTIE CĂ..., «VARIA».	* * *
CINEMATOGRAFUL VORBITOR	I. BELFERT
«ECRANUL» ANECDOTIC	* * *
CURIOZITĂȚI, ȘTIRI	* * *

CINEMATOGRAFUL ELISABETA

VA REPREZENTA IN CURÂND **ROȘU ȘI NEGRU** CU **IVAN MOSJOUKINE**

REDACTIA
SI AD-TIA:
Str. Armeană 18
I A S I

ECRANUL

DIRECTOR:
M. ARIEL

REVISTA CINEMATOGRAFICA ILUSTRATA

TEATRU SI CINEMATOGRAF

de MATEI ROUSSOU

Curioasă și plăcută coincidență: O publicație din Iași mi cere un articol privitor la cinematograful. Ori acolo, la Iași, am văzut primul film de cinematograful.

Era într-o sală aflatoare în parterul vechiului hotel Traian din strada Lăpușneanu. Sala nu era mare, spectatorii nu prea numeroși.

Eram copil și mă minunam de tot ce vedeam. O «cursă în saci» asemănătoare celeia pe care, mai târziu, o văzui în «carne și oase» în sudul Franței, se desfășura pe modesta pânză albă. Cu picioarele prinse într-un sac oamenii săriau și se rostogoleau în spre noi.

Publicul râdea cu poftă. Numai eu eram grav căci nu prea înțelegeam cum puteau atâtea persoane să deluzeze îndărătul pânzei lipite pe zid...

De atunci mi-am pus multe alte întrebări privitoare la cinematograful.

Timp îndelungat m'am ferit să-l clasez între arte de oare ce îmi spuneam că întocmai ca și fotografia, cinematograful nu depinde de cât de un aparat, de o peliculă.

Un film al lui Marcel l'Herbier, *El Dorado* m'a făcut să înțeleg pentru prima oară partea personală, artistică, a artei mute.

De atunci mi-a fost dat să văd filme și mai artistice încă. Posed chiar niște simple fotografii, executate de un admirabil fotograf japonez, opere pur personale și de o frumusețe artistică remarcabilă.

Dar să venim la punctul care ne interesează astăzi; raporturile dintre teatru și cinematograful.

Între teatru și cinematograful există o diferență inițială care explică natura lor și pare să determine a lor evoluție.

Teatru s'a născut dintr-o necesitate fizică ca și strigătul, ca și râsul, ca și lacrima. Spre a se naște i-a fost suficientă emoțiunea omului, o imagine persistentă, o fantezie a spiritului.

Pentru a-l realiza i-a fost destul omului să vorbească, să meargă să plângă, să râdă, să trăiască.

În teatru totul este omenesc și nimic decât omenesc; înțeleg prin aceasta că totul vine dela individ care singur poate să-l realizeze.

Cinematograful, din contra, este rezultatul unei întâmplări. Ca și electricitatea, ca și radiul el este datorit unui miraculos hazard; omul l'a descoperit în Natură de oare ce întâmplarea i-a pus în fața ochilor o succesiune rapidă de imagini.

El vine din afară. Omenirea ar fi putut trăi milioane de secole fără să li bănuie măcar posibila lui existență, pe când omul n'ar fi putut rezista nevoiei de a exterioriza bucuriile și necazurile sale — adică necesității de a striga, de a râde, de a plânge în fața altora.

Așa dar în cinematograful instrumentul exista înaintea funcțiunii pe câtă vreme în teatru s'a întâmplat contrarul: forma teatrală nu este decât un mijloc iar punctul de plecare este scopul.

În arta cinematograful mijlocul este chiar punctul de plecare: aparatul de proiecțiune.

Alta diferență importantă: Autorul cel mai modest poate să ducă la bun sfârșit opera sa teatrală fără nici un ajutor din afară; el poate chiar să realizeze această operă simplificând la extrem decorurile, accesoriile, exteriorul piesei, sprijinindu-se numai pe importanța și valoarea textului său.

Cineastul, dimpotrivă, nu poate să realizeze nimic fără aparatele de înregistrare și de proiecțiune, fără decoruri — artificiale sau naturale — și, în sfârșit, fără un material de bună calitate.

Căci dacă cuvântul poate — la răgoare — să fie suficient, dacă verbul poate prin calitățile sale să dezlănțuiască râsul sau să miște,

scenariu-ul unui film nu poate să producă nici o emoțiune comică sau tragică fără proiecțiune, adică fără forma realizării.

Izvorată dintr-o invențiune a omului, arta cinematografulă va fi veșnic sclava acestei invențiuni. Ea depinde de tehnică materială, de forma industrială.

De aici o altă caracteristică: Cinematograful este în strânsă legătură cu partea comercială a acestei industrii. Ne existând decât prin realizarea sa, un film nu poate fi creat fără bani și de oarece banii îi dau posibilitatea de a trăi, ei îi comandă viața și evoluția sa. Fiind sclavul tehnicii moderne ne putem explica de ce un film prost poate fi superior unui film excelent dacă acestuia din urmă îi lipsesc mijloacele tehnice și financiare.

Dar iată și cealaltă parte a medaliei. Nu numai că cinematograful posedă lericitul avantaj de a face parte din acele forme ale artei cari, ca pictura, sculptura și muzica sânt, earecum, limbi universale; nu numai că el poate fi înțeles și gustat de un număr mai mare de persoane (căci „vizualul” este tipul omenesc cel mai obișnuit), dar el mai prezintă și trei alte calități remarcabile.

Iată prima: Odată realizat filmul rămâne neschimbat. Execuția sa nu mai depinde de dispoziția momentană a interpretului.

Realizarea sa rămâne forma sa definitivă și se repetă la infinit cu o exactitate matematică.

A doua calitate: Ori oare ar fi locul unde este reprezentat filmul, ori care ar fi numărul locurilor și situația bănească a publicului — proiecțiunea este aceeași.

La cinematograful nu există „dublură”.

Dacă cu timpul filmul devine mai puțin clar, caracterele execuției sale inițiale rămân totuși aceleași.

În fine o a treia calitate, profundă, esențială este aceea care, după părerea mea, va contribui în cea mai mare măsură la un viitor strălucit al cinematograful. Vorbesc de potențialul de fantezie al cinematograful, de posibilitatea sa de a se ridica pe un plan formidabil, de a lua o alură nebănuită în teatru, și aceasta grație, tocmai, elementelor sale tehnice,

În rezumat, aproape nimic nu este comun celor două arte. Fiecare posedă caractere, avantajii și inconvenientele proprii.

Este de dorit ca liecare din aceste arte să-și continue drumul cu pasiune, iluminând frumuseți din ce în ce mai mari. Niciodată nu va fi prea multă artă în mizera existență pe care o ducem!

(Din franțuzește de M. ARIEL)

BISCOT ROMANCIER

Popularul *Georges Biscot*, neîntrecutul comic parizian, vedeta filmelor cu aventuri cari ne-au delectat copilăria, și a cineromanelor «Bibi la puré» și «Regele pedalei», a terminat un roman intitulat: *Flagada*.

Admirator al teatrului și cinematografului, sportsman pasionat, *Flagada* este tipul tânărului parizian din 1928.

«Dorința sa — zice autorul — este să devină marc șampion sau chiar artist de cinema.

Nefiind ambițios, el acceptă, însă, viața așa cum este, primind cele mai grele lovituri cu zâmbetul pe buze».

FILM REALIZAT ȘI INTERPRETAT
DE CHARLIE CHAPLIN

C I R C U L

D I S T R I B U Ţ I A
Charlie . . . . . Charlie Chaplin
Acrobata . . . . . M. Kennedy
Patronul circului . . . . . A. Garcia

Proprietarul cinematografului parizian în care s'a reprezentat ultimul mare film al lui Chaplin: *Cercul* a avut originala idee de a reprezenta în aceeași seară filmul lui Charlot și un alt film care fusese turnat

acum 17 ani — epocă în care cinematografia era la începuturile ei.

Prin contrast puteai lesne remarca distanța — enorma distanță — parcursă de arta mută în decursul a două decenii.

Cred, însă, că și fără acest truc, spectatorii, urmărind desfurarea filmului, și-ar fi dat seamă că asistă la reprezentarea uneia din cele mai perfecte realizări cinematografice.

Servindu-se de un subiect tratat cu mult succes de mulți alți regisori dinaintea lui, Charlie Chaplin a reușit totuși să ne ofere o operă superioară tuturor realizărilor de acelaș gen.

Nu mă sfiesc chiar să afirm că între toate filmele cinematografice de până acum «Cercul» lui Chaplin ocupă locul de frunte.

În această lucrare, mai mult ca în oricare alta, Chaplin ne dă dovada genialității lui.

Concediat, Charlie cutreeră orașul în căutarea unei ocupații.

După multe peripeții, soarta îl face să pătrundă în arena unui circ.

Apariția sa neașteptată, gesturile sale stângace, în curcătura în care se găsește stârnesc râsul spectatorilor.

Publicul crezând că se găsește în fața unui clown de meserie îl aplaudă frenetic.

Patronul circului își dă seamă de avantajile pe care le-ar putea realiza grație «bufonului fără voie» și îl angajează.

Charlot se îndrăgostește de oacrobată — îndrăgostită și ea, la rândul ei, de un tânăr chipeș și frumos.

Dându-și seamă că este o epavă a societății, un nefericit vagabond, Charlot se retrage din calea aceleia pe care o iubește, înlesnindu-i chiar fericirea.

Acelaș subiect ca și în «Mămuța care vorbește» — ca și în «Acel care primește palmele».

Chaplin a știut, însă, să împregneze atât eroului cât și acțiunii o notă nouă, personală.

Ceia ce alții ar fi realizat prin zeci de scene tumultuoase, prin gesturi mari, grandelocvente, Charlie Chaplin realizează prin mișcări simple, sintetice.

Toată gama de sentimente care însoțește o dragoste neîmpărtășită este exprimată de întrecutul artist prin gesturi elementare, printr'o imperceptibilă mimică.

Grație automatismului care caracterizează întreaga sa operă.

Chaplin a reușit să creeze cel mai perfect tip din întreaga galerie a personajilor realizate de el.

Tipul ființei dezinteresate, altruiste, *umile*.

Nu este oare aceasta și filozofia lui Charlie Chaplin — omul?

Umil, vagabondul din «Cercul» își poartă pașii prin lume după cum, umil, genialul Charlot străbate căile gloriei.

M. ARIEL

„UNITED ARTISTES”.

SCRIITORII FRANCEZI DESPRE CHARLIE CHAPLIN

Chaplin este *guignolul* modern. El se adresează tuturor vârstelor, tuturor popoarelor. Râsul esperanto! Fiecare găsește plăcere în comediile sale pentru motive deosebite.

Fără îndoială că grație lui s'ar fi putut termina Turnul Babel.

Jean Cocteau

**

Îl consider pe Charlot ca pe unul dintre cei mai mari artiști ai timpurilor noastre. Este un tip admirabil și nou.

Necontestat că el posedă geniul expresivității, dar ceia ce trebuie, în special să admirăm la el este aportul său, înalta sa filozofie, modul cum *sintetizează viața*.

J. de Baroncelli

Opera lui Charlie Chaplin este enormă. Ea este tot atât de colosală ca și aceia a lui Balzac, Thomas Hardy și Maxim Gorki, tot atât de diversă ca și aceia a lui Shakespeare.

Henry Poulaille

**

Charles Spencer Chaplin a stârnit râsul micului chinez din Tibet, al negrului din Oubanghi mult mai iute decât ar fi pătruns în acele locuri spaima și mizeria, inerente expedițiilor armate.

Nu este oare un miracol că milioane de ființe omenești, de toate rasele, de toate culorile, de toate vârstele, să se găsească reunite, în timp și spațiu, în fața unui acelaș ecran pe care defilează aceleași pantomime ale acelaș personajiu simbolic?

J. Tedesco

I V A N I L I C I M O S J O U K I N E

de P. CORNEL

Izbucnirea bolșevismului în Rusia nu a apărut cu-noscătorilor sufletului slav ca un incident neașteptat, nefiresc, pentru starea de lucruri a Colosului dela răsărit.

Dimpotrivă, bolșevismul politic este un inel din lanțul marelor și neconținutelor prefaceri pe cari inima moscovită îl alătură celorlalte «bolșevisme»: în artă, literatură ca și în variile manifestări ale acestui popor mistic, neînțeles și straniu.

Nemăsurat, infinit, și înălțat prin fiecare zi de prefaceri și deci de viață: iată caracteristica și în același timp, ținta.

Explicabil, căci pentru cele una sută douăzeci de milioane de ruși, a scrie, a face teatru, a impregna o ideologie politică, sunt chestiuni de anvergură, de întreprindere uriașă, de revărsare e normă de gânduri, idei, sentimente.

Cercul este și el uriaș. Ceia ce poate mulțami sau nemulțami o grupare restrânsă din oricare țară europeană, nu poate rezista în marile colos al Uralilor și Caucazului.

În țările noastre te adresezi unei neînsemnate părți din omenire — nicăeri nu se apropie numărul de jumătatea celui al Rusiei.

Dar încă ceva: deosebire totală a mijloacelor de penetrațiune.

În țările apusene totul pătrunde repede și în adânc.

În țara lui Mosjoukine câtă vreme până să se înfigă o credință, o idee!

Prin urmare totul de mai lungă durată, mai concentrat, săpat mai adânc în creierul și sufletul creatorului.

O umilă explicație pentru ce *Newerow, Fedin, Babbel* au lansat în literatură bolovanul de munte al unei forme nouă de gând și realizare.

Nu este eflurarea ușoară a agitației sufletești. Cei de mai sus pretind mai mult: să stărui, să revii, să o iei dela capăt și apoi iar să cauți să-ți explici și iar să nu-ți poți explica...

Așa și în teatru: *Stanislawsky* și *Tajrov*. Astfel în toate manifestările: operă de durată și de exercitare a înțelegerii, de sport al necunoscutului, tot astfel și pe ecran.

* * *

În sfortșarea cu care Mosjoukine oficiază cele câteva ore pe ecran, veți recunoaște îndată grija de a se integra ideii din prima parte a încercării de față.

A creia ceia ce n'a mai fost, a reda din bietul suflet omenesc ceia ce nu s'a înfățișat încă omenirii. A lupta cu tot ce e trecut și a-l înăbuși în speranțele și devenirile viitorului.

A agita launtric pe nesfârșitele game ale resortului uman.

A smulge veșnicului etern clipa cea de pe urmă a intangibilului.

A jongla apoi cu această clipă până ce una nouă — cea următoare — va veni să-i ia locul.

Și tot așa mai departe, într'o continuă și nesfârșită fierbere, într'o nebănuită efervescentă...

Ce va mai înfățișa Mosjoukine după ce a dispărut din fața ochilor tăi? Ce va mai înfățișa în altă creație? Cine s'ar încumeta să bănuiască, cine și-ar permite luxul unei supoziții? Cine poate desluși în adâncurile tumultoase ale vieții și cine poate spune ce ascunde ea pentru mâine?!

Iată-te înfipt în fotoliul tău de cinema: încep gândurile să se distreze pe socoteala încordatei tale așteptări.

Știi, și aștepti ca să vină *ceva*. Ești sigur că din nouei fi dat pradă necunoscutului și că — de îndată — destinul te va încadra în una din farsele lui tragice.

Știi că Mosjoukine va fi interpretul acestei farse și va recolta mulțumirea de o clipă a neîndurătorului destin.

Dar poți ști oare ce va aduce cu sine înfricoșatul stăpân al vieții tale?

Ce a făcut Mosjoukine?

A devansat cu un moment mai de vreme puterea necunoscutului și s'a prezentat ție cu o fărâma din el: primește-o și fii mulțumit! Nu se știe dacă și când vei mai avea acest har.

* * *

Ecranul: mijloc modern de a înfățișa generațiilor viitoare viața de azi. Copiii vremurilor ce vin nu vor mai obosi fragedele lor gânduri pe foliantele unor imbecile tratate de istorie ca să ne cunoască viața, ci vor urmări pe ecran manifestările sbuciumului nostru.

Vor plânge și râde cu noi. Vor accepta umilințele noastre și se vor mândri de biruințe.

Vor cerca — ca și noi — de a purta mai departe surghiunul lumii acesteia de păcate și grandoare. Exponentul sufletului nostru, cel ce ne va înfățișa mai încolo, va fi — între alții — și Mosjoukine. Ambasador al năzuințelor și speranțelor noastre, dar un ambasador plenipotențiat cu alegerea noastră liberă, așa cum se cuvine pentru unul din cei mai aleși dintre noi.

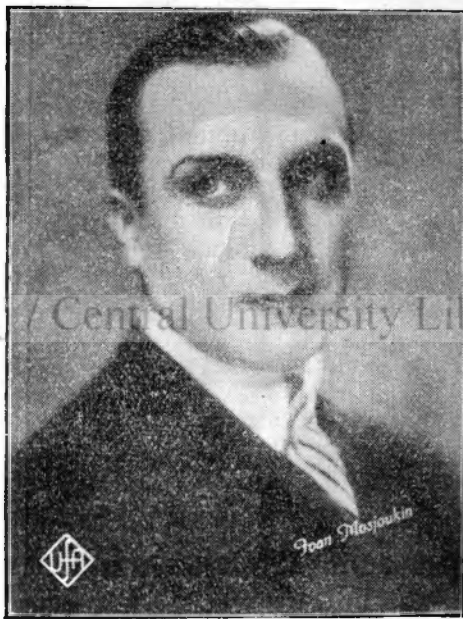

Photo „UFA”

V I A Ţ A M E A UN CRITIC FRANCEZ DESPRE

de BRIGITTE HELM

BRIGITTE HELM

In momentul în care scriu această autobiografie am douăzeci de ani.

Un asemenea număr de ani poate să cuprindă, pentru unii, un şir întreg de întâmplări însemnate; întru cât mă priveşte, însă, trebuie să afirm că până acum viaţa mea s'a scurs monotona, dreaptă şi fără întâmplări excepţionale.

Sunt născută în oraşul Berlin la 17 Martie 1908. La vârsta de patru ani am pierdut pe tatăl meu de care nu-mi mai amintesc deloc. La doi ani am început să dansez. Cum auzeam undeva sunete muzicale eram ca electrizată; cu mâinile în şolduri începeam să dansz după ritmul muzicii.

La vârsta de cinci ani, ocupaţia mea de predilecţie era teatrul. Intotdeauna întruchipam rolul unei prinţese al cărui sfârşit era tragic. De cele mai multe ori această domniţă pe care o interpretam lua otravă şi murea imediat după aceea.

Muriam extrem de des şi cu o deosebită plăcere.

La 6 ani mama m'a trimis la Berlin unde am rămas la o şcoală particulară timp de doi ani. De acolo am fost trimisă într'un pensionat din Werlufhl unde am studiat timp de opt ani. La început trăiam retrasă şi mă jucam cu animale şi păpuşi.

După câţva timp, însă, cam pe la 12 ani, m'am schimbat cu totul. Am părăsit turnul meu de fildeş şi am început să devin mai sociabilă.

Nu era producţie şcolară la care să nu fi luat parte. Intotdeauna mi se ofereau rolurile principale în piesele reprezentate pe scena pensionatului. În special aveam o deosebită atracţie pentru piesa „Copiii Mariei” de oare ce trebuia să interpretez în acea piesă rolul unei mute şi intotdeauna m'au pasionat rolurile de persoane infirme, mute, oarbe, surde, etc.

Mă consacrasem de pe atunci teatrului. Cinematograful însă a împins teatrul pe al doilea plan.

L-am cunoscut pe Fritz Lang; am fost invitată să filmez o scenă de probă şi rezultatul fu atât de satisfăcător încât am fost imediat angajată de „UFA”. Mi s'a incredinţat rolul Mariei din „Metropolis”.

Al doilea film pe care l-am turnat a fost „La marginea lumii” şi imediat după aceea am întruchipat rolul unei oarbe în filmul lui G. W. Pabst intitulat: „Iubirea loanei Ney”.

Sosesc acum din Paris unde am făcut primul meu voiaj mai lung şi unde am turnat cu Marcel l'Herbier „l'Argent” şi plec să turnez „Scandalul dela Baden Baden”.

Ce aşi dori să joc?

Nici de cum roluri de persoane plûpânde, suave, blânde, ci roluri de canalii. Păcat că situaţia de azi a cinematografiei nu-mi permite realizarea acestei dorinte.

CITITII ŞI RĂSPÂNDITII « ECRANUL »

Jean Marguet cunoscutul critic al revistei franceze „Le Courier cinematographique” publică următoarele rânduri despre mult talentata interpretă a filmelor „Metropolis” şi „Alraune”:

„Brigitte Helm? O femeie excepţională sau mai bine zis o femeie care înţelege arta cinematografiei pe care o trăieşte, după cum Sarah Bernhardt şi Rejane au înţeles şi cu trăit arta dramatică. Marcel l'Herbier mă va ierta dacă voi spune că alături de Brigitte Helm regisorul nu are aproape nici un rol.

Intotdeauna am luptat pentru cauza artiştilor noştri. Nu voi putea, deci, fi bănuir de filogermanism exagerat susţinând că în toată lumea există numai o singură persoană creată pentru a interpreta rolul principal din l'Argent şi această persoană este artista germană Brigitte Helm.

Prin această alegere Marcel l'Herbier ne-a dat din nou dovada puternicului simţ artistic cu care este înzestrat.

Am vizitat studioul lui l'Herbier. Deodată a apărut Brigitte Helm pe scenă. Din acest moment graţia acestei femei ne făcu să uităm că ne găsim într'un atelier cinematografic. În mod instinctiv admirând un artist de teatru sau de cinematograful cauti să stabileşti unele comparaţii şi asemănări cu alţi artiştii pe cari i-ai mai văzut. Brigitte Helm nu ne aminteşte de nimeni. Ea este dânsa!

Aş dori ca astăzi când filmul istoric a luat o aşa mare dezvoltare să se găsească un regisor tânăr, l'Herbier de exemplu, care să încredinţeze acestei mari artiste rolul Mariei Antoaneta. Dintre toate artistele pe cari le-am cunoscut până astăzi nici una nu posedă graţia şi distincţia nefericitei regine ca Brigitte Helm!”

Photo „UFA”.

OBRĂZNICUŢA

HARRY LEDTKE, MARIA PAUIDLER şi SYLVIA TORF

Photo: AAF/A

CINEMATOGRAFUL LA PARIS

Fiecare secol privit sub raportul celor mai caracteristice evenimente petrecute în decursul său prezintă o omogenitate, care nu suferă decât mici și rare excepții.

Din acest punct de vedere secolul al XIX-lea poate fi calificat de secolul prefacerilor radicale (în politică, industrie, artă și literatură).

Întru cât privește secolul în care trăim, socot că principala lui caracteristică e „viteza”, cu efectele ei inerente: americanizarea modului de trai, iușeala vertiginoasă a mijloacelor de locomoțiune, cinematograful și dansul.

Nu vorbesc bine înțeles nici de valsurile vieneze ale părinților noștri, nici de incomparabilele gavote și menuete din epoca romantică, ci de extravagantele coreografice ale americanilor și englezilor.

Același spirit de viteză îl găsim manifestat și în cea de a șaptea artă: *cinematograful*.

Comod așezat într'un fotoliu de Cinema, spectatorul parcurge mii de kilometri, vizitează orașe îndepărtate, regiuni necunoscute, în mai puțin de trei ore. În timp ce la teatru te afli în fața aceluiași decor în decurs de un act și câte odată în decursul unei piese întregi, cinematograful îți oferă o varietate de tablouri care se succedă cu o iușeală vertiginoasă.

Teatrul, care începuse să acapareze interesul publicului, pierde, treptat, treptat din terenul pe care a reușit să-l câștige. Cu multă dreptate *André Lang* a putut spune că trăim într'o epocă în care teatrul își exercită *domnia* și *cinematograful tirania*.

Nu există oraș, cartier și, în occident, orașel în care să nu găsești mii multe cinematografe. Ași putea afirma chiar că ne găsim în fața unei adevărate **necesități sociale**.

Accesibil tuturor claselor, cinematograful îți oferă o infinitate de filme pe gustul tuturor. Ajunge să parcurgi sălile de cinematograful din cele douăzeci de arondismente din Paris spre a putea judeca mentalitatea populației din fiecare cartier în parte.

La marginea Parisului, în faubourgurile locuite în mare parte de lucrători, programul e format aproape numai din filme de aventuri și din melodrame în serii și episoade. *Tom Mix*, *Harry Peel*, *Douglas Fairbanks* și alți cavaleri „sans peur et sans reproche”, cari ca și faimosul *Scherlock* scapă neatinși din ceie mai grele primejdii, dețin locul de frunte.

În cartierul Latin, dimpotrivă, filmele de avant-gardă ale lui *René Clair*, *Marcel l'Herbier* și *Germaine Dulac* obțin succese reale.

Tot în cartierul elitei intelectuale și prin *Montparnasse* văd lumina zilei marile filme documentare reprezentate în celebrul Studio al „Ursulinelor” și în nu mai puțin renumitul „le Vieux Columbiere”.

Producțiile de seamă ale marilor case franceze și străine își fac întâiu apariția în somptuoasele săli de pe marile bulevarde.

La „Marivaux”, „Comeo”, „Max Linder” și „Imperial” un film poate atinge 2—300 de reprezentații *serale*. Mai mult încă; sunt filme care în așiful ani de zile (d. ex. „Ben Hur” la „Ciné dela Madeleine”).

Un film de Abel Gance ori de Raymond Bernard este pentru franceji un adevărat eveniment artistic; *Salambo*, *Miracolul lupilor* și *Napoleon* au avut cinstea a fi reprezentate, cu mult fast, pe scena marelui Opere dela Paris.

Interesul pe care îl arată parizienii cinematografului și-l dovedește cu prisosință pletora de reviste ce apar în capitala Franței. Mereu își fac apariția noi hebdomadare. Ziarele politice consacră și ele câte o pagină pe săptămână cronice cinematografice. Admirația cinefililor (și în special al cinefilelor) pentru vedetele ecranului devine câte odată un adevărat cult.

Redactorii dela „Mon Ciné”, „Ciné Miroir” și „Cinema-gazine” primesc zilnic sute de scrisori cu rugămintea de a fi transmise „stelelor” dela Hollywood, Londra, Berlin și Paris.

Nu mai vorbesc de nenumăratele concursuri cu „regi” și „regine” ale ecranului la cari participă mii de concurenți din întreaga lume.

În métro, autobuz, în tren și ateliere se citește cu pasiune ultimul foileton al romanelor de cinema apărute în „le Journal” și în „le Petit Parisien”, episoadele cineromanelor publicate în „le Film complet” și în „Mon Film”.

Prin salone, baruri și cafenele se discută ultima creație a lui *Charles Vanel*, voiajul lui *Lilian Gish*, divorțul lui *Charlie Chaplin* și accidentul lui *Pola Negri*.

În urma unei vii discuții, un lucrător din *Arcueil* fu împușcat de un camarad al său de oare ce avusese îndrăzneala să susțină că *Rudolf Valentino* n'a fost decît un simplu cabotin.

Admirația multor entuziaști întrece câteodată măsura. Auzind de moartea lui *Rudy* o tânără englezoaică își trage un glonte în ceer, o elevă de liceu postește trei zile; un *admirator* a lui *Catelain* aflând de boala acestuia îi trimite... un buchet de flori și o scrisoare din care extrag următorul pasagiu:

„Ca un fulger într'o noapte de toamnă a fost pentru mine boala *d-tale*; suferința mea e nelimitată; nu voi putea supraviețui morței dumeitale”.

În timp ce un *Gémier*, un *Silvain* și un *Jouvet* nu sunt cunoscuți decât de o mică parte din compatrioții lor, gloria unui *André Nox*, *Jean Angelo* și *Nicolas Rimski* e mondială.

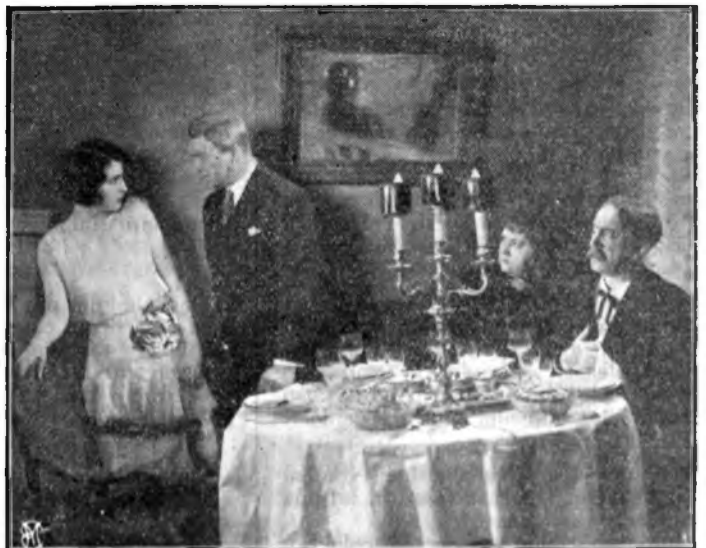
Nu există colț de pe suprafața pământului în care numele lor să nu ie pronunțat cu respect.

Teatrul liber creat de îndrăzneța imaginație a lui *Firmin Gémier*, piesele lui *Romain Rolland*: *14 Juillet*, *Danton* etc., scrise pentru popor și în cari masele populare trebuiau să ia parte activă, au eșuat din lipsă de mijloace materiale de realizare.

Locul lor va fi ocupat de cinematografie până în ziua în care o nouă invențiune ne va oferi o a opta artă care va reuși să atragă sufragiile publicului.

MILTON GH. LEHRER

SCENĂ DIN FILMUL « LOOPING THE LOOP »

Interpreți: JENNY JUGO, WARWICK WORD, GINA MANES, WERNER KRAUS și LYDIA POTECHINA.

ECRANUL

știe că :

La Paris regisorii Jean Mitry și Chenal turnează un scenariu închinat cinematografului. Partea consacrată vieții din culisele cinematografului se anunță a fi extrem de interesantă.

**

În studiourile Staaken de lângă Berlin, Tourjanski continuă realizarea filmului : *Volga... Volga...*

Dela turnarea filmului «Metropolis» și până azi nici un film european nu s'a desfășurat într'un cadru atât de grandios ca' acel al operei lui Tourjanski.

**

WILLY FRITSCH

cu ... și ... fără mustață.

La Pont Saint-Maxence, Maurice Gleize a turnat primele scene din noua sa lucrare : *Imi aparții !*

Interiorurile se vor filma în Studioul Gaumont și exteriorurile la Paris și în rada Marsiliei.

**

Marile case cinematografice din Hollywood consacră o importantă parte din activitatea lor filmului vorbitor.

Cățiva artiști franceji cu dicțiune impecabilă au și fost angajați spre a turna în California filme vorbitoare franceze, cari vor fi distribuite în Franța, în țările latine din Europa și în Coloniile franceze.

**

Renumita casă cinematografică americană «First National» a angajat pe realizatorul Benjamin Christensen, specialist în jocurile de lumină cu efecte stranii, spre a turna *Casa blestemată*, interesant film de avant-gardă.

**

În studiourile dela Neubabelsberg (Berlin) regisorul Wilhelm Thiele lucrează la un nou film intitulat : «Ura ! trăesc !»

În rolurile principale vor apare Nicolai Koline, Nathalie Lissenko și Gustav Fröhlich.

**

Charlie Chaplin va sosi în cursul lunii Decembrie la Berlin spre a asista la prezentarea filmului său : *City Lights*.

Harry Liedtke, Vivian Gibson, Evi Eva, Lydia Potechina și Manfred Kömpel sunt principalii interpreți ai filmului «Un Cassanova modern» realizat de Max Obal pentru «Aafa».

**

Artistul englez Walter Butler și-a schimbat numele în acel de Walter Byron.

**

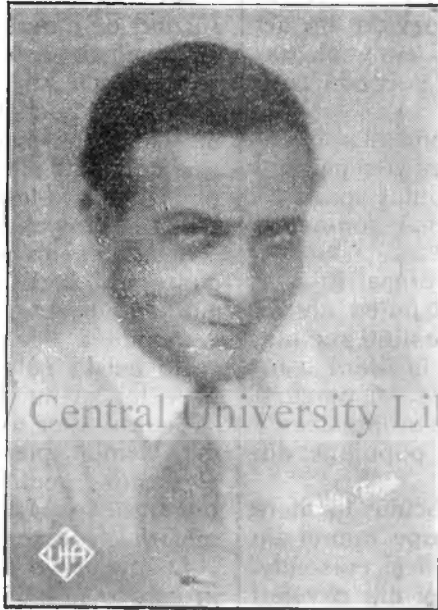
Jacques Catelain, Rachel Devirys și Eric Barclay au turnat exteriorurile filmului «Vocația» pe țărmurile peninsulei Scandinave și în Islanda.

Fred Niblo regisorul celebrului «Ben Hur» va adapta și realiza pe ecran drama istorică «Adrienne Lecouvreur».

**

În cursul acestei luni se vor reprezenta la Paris premierele filmelor : «l'eau du Nil» cu Lee Pary și Maxudian și «Hara Kiri» interesant film realizat de Marie Louise Iribé după un scenariu de Pierre Lestringuez.

**

Varia

Autorul favorit

Lilian Gish, duiosa interpretă din „Sora albă”, citește cu plăcere operele lui Romain Rolland și ale lui Anatole France. Dintr'ei toți scriitorii, însă, îl preferă pe Bernard Shaw, autorul loanei d'Arc.

Douglas Fairbanks, are o deosebită admirație pentru teatrul lui Shakespeare. Autorul său favorit este Dumas-fiulale cărui opere le va transpune în curând pe ecran.

Pe Lon Chaney, îl pasionează operele lui Jules Verne și în special Mathias Sandorf.

Charlie Chaplin, genialul interpret al artei mute, cunoaște la perfecție teatrul englez și german. Dintre romancierii îi preferă pe Wells și pe Knut Hamsun.

Jeanne Hebling, este o mare admiratoare a operelor lui Moliere. Talentata artistă franceză posedă operele complete ale celebrului scriitor într'una din cele mai scumpe și mai rare ediții.

Definiția cinematografului

În „Noul Dicționar francez” apărut în 1719 se poate citi următoarea definiție a cinematografului, datorită lui Richelet :

„O mică mașină optică care te face să vezi în obscuritate pe un zid alb mai multe spectre și monștrii îngrozitori, în așa fel încât acei ce nu cunosc secretul cred că se găsesc în fața unor forțe miraculoase”.

Iar în 1928 scriitorul Alexandre Arnoux dă următoarea definiție.

„Cinematograful este o fereastră deschisă prin care orășenii pot admira în voie o viață liberată de constrângerile timpului și ale spațiului”.

Cele zece porunci

Ca să fi un perfect artist de cinematograf, zice directorul unei mari case de filme de peste ocean, trebuie :

1. Să fi suplu ;
2. Să ai personalitate ;
3. Să fi frumos ;
4. Să ai imaginație ;
5. Să fi inteligent ;
6. Să ai grație și ușurință în mișcări și gesturi ;
7. Să posezi o educație perfectă ;
8. Să nu uiți niciodată că atât publicul cât și casele de filme își schimbă părerea despre talentul vedetelor ;
9. Să ai spiritul critic dezvoltat și în fine ;
10. Să nu-ți uiți nici odată vârsta.

Care artist de cinematograf se poate oare lăuda că posedă toate aceste calități ?

Recorduri

Recordul iușelei în arta de a se machia îl deține artistul John Gilbert căruia îi sunt necesare 10 minute spre a se deghiza.

Recordul incetinei în aceeași dificilă arta îl deține Lon Chaney, neîntrecutul *Quasimodo* din „Clopotarul din Paris”.

Pentru a apare în rolul lui „Mister Wu” Lon Chaney a stat în fața oglinzii timp de patru ore, perfecționându-și masca.

Record al incetinei dar și al măestriei !

Douglas, Charlot și gândacul

Douglas Fairbanks povestește că într'o zi plimbându-se pe unul din bulevardele din Hollywood în tovărășia lui Charlie Chaplin a zărit un gândac de o mărime neobișnuită care se urca, încet, încet, pe pantalonul lui Chaplin.

Fairbanks era pe punctul să-l omoare când Charlot îl opri spunându-i :

— Nu fă una ca asta ; nu este exclus ca să fie Lon Chaney deghizat !

ROBERT și BERTRAM FILMUL DE AVENTURI ÎNVINS DE FILMUL DE MORAVURI

Film: A.A.F.A.

Manuscrisul: FR. RANCH. Regia: R. WALTER-FEIN. Interpretarea: HARRY LIEDTKE, FRITZ KAMPERS, ELLIZZA LA PORTA.

Se remarcă că în ultimul timp filmul de aventuri și peripeții senzaționale a fost învins de filmul instructiv și de moravuri.

Cele mai multe filme montate și fabricate în prezent sunt filme istorice, medicale, științifice și biografice. Astfel se explică că numai în Franța sunt 150) săli de cinematograful susținute și subvenționate de către instituțiile culturale sau de asistență socială.

Se constată că noile producții de filme sunt mai bine primite și urmărite de un public mai numeros. Chiar americanii, cari nu primeau până acum decât filme pasionale sau de aventuri, astăzi încep să se deprindă și chiar să admire filmele cu scop educativ sau demonstrativ.

CÂTE SĂLI DE CINEMA SUNT ÎN TOATĂ LUMEA?

Dacă se credea că patria cinematografulor este în America, toluși ultimile statistici dovedesc că Europa a reușit să bată recordul.

Într'adevăr, Europa deține 21.642 săli de cinema, pe când în Statele-Unite sunt numai 20.500; cât privește celelalte continente, America de sud are 3598 săli, Extremul orient 310), Cenada 1919 și Africa 644.

Trebuie să adăugăm că cea mai bogată țară în cinematografe din Europa este Franța, cu 4200 săli de cinema...

CINEMATOGRAFUL VORBITOR

Încă din primele timpuri ale funcționării cinematografului, s'a pus problema realizării cinematografului vorbitor. Deși numeroși specialiști și tehnicieni au cercetat această chestiune, totuși nici unul dintre ei n'a reușit să găsească posibilitatea unei realizări perfecte.

Ideia cinematografului vorbitor are ca primă aplicare adaptarea unui gramofon pe lângă filmul obișnuit de cinematograful.

Inventatorul Gaumont este cu drept cuvânt inițiatorul primului «film vorbitor». El a introdus un fel de mecanism prin care se permitea o perfectă sincronizare a vitezelor gramofonului și a aparatului cinematografic, adică gramofonul putea să reproducă exact cuvintele corespunzătoare mișcărilor proiectate pe ecran.

Acest sistem, însă, întâmpina numeroase dificultăți. Sincronizarea dintre sunete și ecran era de cele mai multe ori anevoioasă.

Deaceia, alți inventatori și cercetători au căutat să găsească un alt sistem mai perfecționat și mai practic.

Între aceștia, celebrul inventator Edison a studiat cel mai mult problema cinematografului vorbitor. El a ajuns la oarecari rezultate remarcabile, cari au condus la succesul de astăzi, prin introducerea unui sistem ingenios care permite realizarea în totul a ecranului vorbitor.

Savantul suedez Sven Alson Bergland este realizatorul cinematografului vorbitor de astăzi. Importanța sa invenție permite aplicarea filmului sonor.

Progresul pe care-l aduce inventatorul Bergland în știința cinematografică, este desigur prin găsirea *Photofonului cinematografic*. Sistemul acesta ingenios permite transformarea în unde sonore a unor înregistrări luminoase.

«Filmul vorbitor» este compus din două părți: o parte înregistrează scena, ca orice film cinematografic, iar a doua parte am putea-o numi «fotografia sunetelor».

Pentru a se ajunge la această fotografiare a sunetelor, obiectivul aparatului de înregistrare este îndreptat spre un punct al scenei unde se găsește un fel de receptor telefonic a cărui placă vibrantă e înlocuită printr'o mică sticlă de cristal argintat. Undele sonore căzând pe sticla de cristal—care ține locul plăcii vibratorii—ele transmit pe filmul vorbitor o serie de impresiuni.

Aceste impresiuni culese, vor fi redade, la

rândul lor, prin transformarea undelor luminoase în unde sonore.

Cele două transformări sunt realizate prin următoarele dispozitive, introduse de: «Western Electric» din Statele Unite.

Movieton—ul, care permite înregistrarea sunetului pe pellicula cinematografică, grație transformării vibrațiilor sonore în vibrații luminoase.

Vitaphon—ul, care realizează emisiunea sonoră prin intermediul unui disc fonografic, sincronizat cu filmul.

Expunerea sumară a principiului cinematografului vorbitor e în măsură să dovedească că, de data aceasta, suntem în fața unui sistem care pare că îndeplinește în totul cerințele tehnice ale realizării filmului vorbitor. (sau cum îl numesc americanii, «filmul sonor»). Procedul permite sincronizarea perfectă a orchestrei sau a vocii cu scena.

Lansarea cinematografului vorbitor este astăzi în plin progres. Americanii au înțeles să deie o considerabilă extindere acestei mari invențiuni în știință și arta cinematografică.

Astfel, numai în Statele-Unite se găsesc în prezent 800 teatre amenajate pentru proiecția «Filmului vorbitor»; 44 funcționează la New-York, 36 la Chicago iar 16 la Los Angeles.

Aplica ea practică a filmului vorbitor a găsit în toată America un succes remarcabil.

În Europa, introducerea cinematografului vorbitor n'a luat încă proporții mari. Este desigur, în această cauză, o lipsă de inițiativă din partea celor indicați.

Totuși, în ultimul timp ne vine știrea îmbucurătoare din Londra că 40 cinematografe rulează în mod simultan un fonofilm, în care renumitul tenor cehoslovac *Otakar Marek* cântă arii populare.

Marea descoperire a cinematografului vorbitor, pe lângă că este o importantă cucerire a Științei, prezintă o însemnătate deosebită în viața practică. Filmul vorbitor va lua locul, desigur, filmului obișnuit.

Într'un viitor apropiat, filmul vorbitor va fi tot așa de popularizat ca și cinematograful din zilele noastre, care este desigur invenția cea mai vulgarizată din epoca modernă...

I. BELFERT

Harry Liedtke

simpaticul artist german sosește la ora unu după miezul nopții într'o mică localitate din Bavaria.

În fața primului hotel care îi ese în cale el se oprește și foarte politicos, se adresează persoanei care staționa în fața hotelului:

— Sunteți atât de bun să-mi spuneți dacă se doarme bine în acest hotel?

— Nici că se poate mai bine; de jumătate de ceas bat în ușă și nimeni nu-mi deschide.

Cea mai blondă artistă

de pe ecran, renumită atât prin farmecul ei cât și prin numărul proceselor de divorț în care a luat parte atât ca reclamantă cât și ca pârâtă, se găsește într'un elegant salon de pe *Fifth Avenue*.

Gazda îi prezintă un tânăr care tocmai debarcase la New-York.

— Pare-mi-se că v'am mai văzut pe undeva; figura dvs. îmi este foarte cunoscută.

— Nu vă înșelați; sunt primul dvs. soț!

Nicolas Rimsky

deliciosul interpret al „chelnerului dela Maxim” este posesorul unei extrem de proeminente chelii.

Unul din prietenii săi îi povestește într'o zi că un mare savant american a calculat numărul firelor de păr de pe craniul unui om și a găsit cifra de un milion.

Privindu-și cu melancolie chelia în oglindă, Rimsky zise interlocutorului său:

— Americanii ăștia, toate le exagerază!

FILME NOU I

VÂRTEJUL PARISULUI

Film de artă realizat de M. VANDAL
și CH. DELAC după romanul doamnei
GERMAINE ACREMANT

LIL DAGOVER și GASTON JACQUET

Dezgustată de ipocrizia semenilor și plictisită de plăcerile pe cari le oferă viața mondenă, celebra cântăreață Amiscia Negeste se retrage într'un sat uitat de Dumnezeu și de oameni.

O întâmplare o readuce pentru câteva zile în orașul plăcerilor și al desfrâului.

Prinsă în mrejele capitalei, mondena de odinioară își reia viața, întreruptă pentru puțin timp, până când o nouă lovitură o face sa părăsească definitiv vâltoarea Parisului.

Subiectul: simplu, banal.

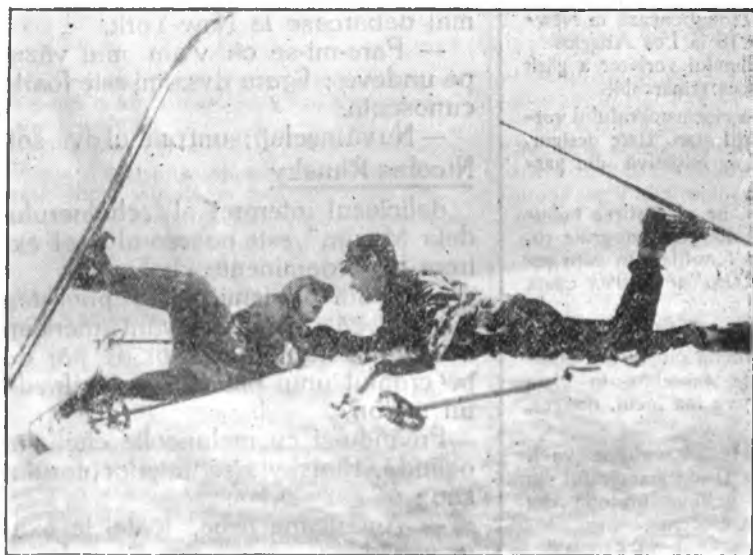
Realizarea artistică, decorurile și în special interpretarea compensează această lipsă, punându-ne în fața unui bun film francez.

În rolurile principale apar *Lil Dagover*, *Gaston Jacquet*, *Leon Barry* și *René Lefebre*.

«FILM AUBERT»

FILMUL GERMAN

LIVIO PAVANELLI și IWA WANJA Photo AAFA
în «DRAGOSTE ÎN ZĂPADĂ»

CÂȘTIGURILE ARTIȘTILOR AMERICANI.

Un statistician... american din lipsă de alte ocupații, a calculat cât câștigă pe an artiștii de cinematograf din Statele Unite.

Cităm câteva cifre:

Harold Lloyd (*EI*) 2.000.000 dolari (320.000.000 lei), Gloria Swanson 1.500.000, Charlie Chaplin 1.125.000, Douglas Fairbanks și Mary Pickford (soția lui Fairbanks) câte 1.000.000 dolari fiecare, Tom Mix 750.000, Norma Talmadge 500.000, Lilian Gish 500.000, Buster Keaton (*Malek*) 250.000, Lon Chaney 125.000, Adolphe Menjou 125.000 și John Gilbert 100.000 (16.000.000 lei).

FILMUL GERMAN

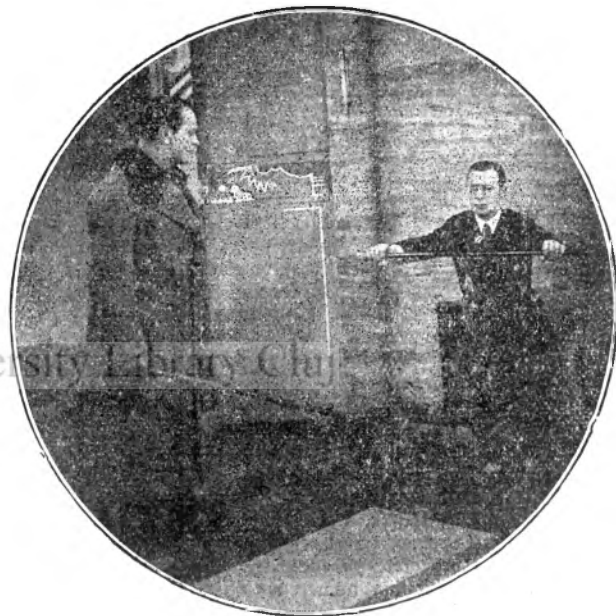

Photo AAFA

LIVIO PAVANELLI și GEORG ALEXANDER
în «DRAGOSTE ÎN ZĂPADĂ»

FILMUL FRANCEZ

Producția cinematografică franceză din toamna acestui an se anunță a fi extrem de abundentă.

Absolut toate studiourile pariziene și cele din împrejurimile Parisului desfășoară o activitate intensă.

27 filme sunt terminate și în curând vor rula în cinematografele din Paris și provincie; alte 25 se turneză în momentul de față, și în fine 23 filme vor vedea peste puțin timp lumina studioului.

Dintre filmele realizate în prezent citez pe cele mai importante:

«Figaro» de Gaston Ravel, «Minunata viață a Ioanei d'Arc» (Marco de Gastyne), «Căpitanul Fracasse» (A. Cavalcanti), «Banii» (Marcel l'Herbier), «Apasionata» (Leon Mathot și André Liabel), «Posesiunea» (Léonce Perret), «Nopti electrice» (E. Deslaw), «Nevasta vecinului» (J. de Baroncelli), «Dansatorul necunoscut» (René Barberis) și «Cei doi timizi» (René Clair).

BANCA MOLDOVA

SOCIETATE ANONIMĂ

CAPITAL ȘI REZERVE: LEI 122.500.000

CENTRALA: IAȘI

SEDIUL: BUCUREȘTI

ȘUCURSALE: Cernăuți, Galați, Chișinău, Bălți, Cetatea-Albă (Ackerman), Roman, Reni, Tighina și Vaslui

AGENTII: Brăila, Tarutino, Iași-Hala, Iași-Socola

ANTREPOZITE: Iași, Roman, Reni și Bălți

PRIMA FABRICA DE OGLINZI IN IAȘI

I. ILIE MENDELSON/SOC. ANONIMĂ

IAȘI, STR. SF. LAZĂR 22

Uzină proprie / Adr. Telegr. Oglinzi-Mendelsohn / Telefon 206

OGLINZI bizotate și plane în toate calitățile și dimensiunile.

OGLINZI venețiene, italiene cu ornamentații aurite etc. etc.

GEAMURI șlefuite și plane de cristal pentru vitrine interioare automobile, etc. etc. Preț curent la cerere. Execuție îngrijită.

PRIMA FABRICĂ de PĂLĂRII de FETRU și PAIE **BLANKLAR**

PROPR.: LAZĂR KLAR

Calea Rahovei 108 București

Cele mai fine produse ale industriei indigene

«TEXTILANA» / S. A. / IAȘI

Str. Păcurari 93, / ȚESĂTORIE MECANICĂ

Produce diferite articole de bumbac ca:

Pantalonicuri, Coverkot, Reitcord, Unif. școlară.

«CHEMNITZ»

DOWSEM BERCOVICI

Manufactură, Galanterie și Tricotaje

Strada Ștefan cel Mare No. 54, Iași

Asigurări de viață cu examinare medicală și asigurări populare fără examinare medicală cu Amortizări lunare prin tragere la sorți

Sediul central București, Piața Universității (imobil propriu)

«Generala» Societate Română de asigurări generale
Capital social deplin vărsat Lei 50.000.000

Fonduri proprii de garanție la finele anului 1927, circa lei 280.000.000 plasate în efecte de stat române, ipoteci, precum și în mai multe imobile importante din orașele: București, Brăila, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Oradia-Mare, Timișoara

Asigurări de viață în curs

Peste un miliard trei sute milioane

TEXTILA IAȘI S. A. FOSTĂ MORITZ WACHTEL

Casă Fondată în anul 1886 de către Moritz Wachtel
CAPITAL ȘI REZERVE LEI 50.000.000

Filatură Mecanică de cânepă. Fabrică mecanică de sfoară: ceaprazerie și țesătorie mecanică de panglici de matasă, lână și bumbac. Are în total 400 lucrători, majoritatea locuind pe proprietatea fabricii în care scop societatea posedă o colonie model cu cămine, dispensare de adulți, cantină, etc. — Produce tot felul de articole de cânepă și manila. Filturi pentru lumânări de lampă și de scăpărat Gaitane și soutache de bumbac lână și matasă. etc. etc.

Locul de întâlnire al Elitei intelectuale

LA «HASEFER»

Librărie de artă, expoziții de tablouri

București, — Str. E. Carada 7 bis — București

ȚESĂTORIA IAȘI

SOCIETATE ANONIMĂ

STRADA SOCOLA 137

FABRICĂ TOT FELUL DE PÂNZETURI

«DELICIA»

DISTILERIE DE LICHERURI

Iași Capela Armeană 2 Prop. M. WEINSTEIN

Produsele cele mai bune și absolut regulamentare. Romuri, Coniacuri și siropuri naturale din fructe.

BANCA ROMÂNIEI

SOCIETATE ANONIMĂ

IAȘI, STR. GH. MĂRZESCU No. 19

Face: împrumuturi pe polițe, cumpără și vinde efecte publice, acontează cupoane, primește bani spre fructificare, deschide conturi curente, face avansuri asupra efecte publice și mărfuri în gaj.

Emite ecure și dispozițiuni de plăți asupra tuturor Orașelor din țară și în general se însărcinează cu ori ce operațiuni de bancă.

BANCA DACIA

SOCIETATE ANONIMĂ

IAȘI

CAPITAL: LEI 25.000.000

REZERVE: LEI 12.500.000

SUCURSALE: BUCUREȘTI, CHIȘINĂU

Face orice operațiuni de bancă

Primește depozite spre fructificare

Inchiriază casete în tezaurul ei